

Въ 1861. год най-напрѣдъ се разисквало въ усиления държ. съвѣтъ по въпроса какъ да се прѣустрои или реформира държавата.

По сщия въпросъ сж били сезирани и народ. събрания въ Хърватско и Унгария. На австрийското правителство се искаше да дойде Хърватско подъ Австрія и като всѣка друга австр. областъ да праща своитѣ прѣдставители въ Виенския парламентъ и да се управлява направо отъ австрийското министерство. Хърватското събрание бѣше противно на това толкозъ повече, че врѣмената на австр. абсолютизмъ и нѣмската управа бѣха още прѣсни въ умоветѣ на Хърватитѣ. Отъ друга страна събранието рѣши, че Хърватско е готово да влѣзе въ съюзъ съ Унгария, ако му се гарантиратъ независимостъ, самостоятелностъ и териториялно съединение на хърв. земи въ едно, споредъ което и областъта Междумурие (между рѣкитѣ Драва и Мура) трѣбваше да се пане на Хърватско Маджаритѣ не се съгласиха. Тѣ искаха да имъ се дадатъ отъ хърват. територия приморския градъ Рѣка (Фиуме) и областъта Междумурие; тѣ не искаха да гарантиратъ съединението поне на останалитѣ хърв. земи въ едно и се съгласяваха само на частна автономия за Хърватско.

Вслѣдствие на това прѣговоритѣ се разбиха и хърв. събрание рѣши да влѣзне въ прѣгори направо съ краля по въпроса при кои условия да влѣзне Хърватско въ състава на австрийската половина отъ монархията.

Но ето дойде войната между Австрія и Прусія (1866.) и изходътъ ѝ така повлия върху прѣустройството на монархията както, неочакваха нито Хърватитѣ, нито Чехитѣ изобщо Славянитѣ въ нея.

Хърватско отъ 1867.—1906. год.

Въ врѣме на австро-пруската война Маджаритѣ безъ малко щѣха да дигнатъ революция, подпомогани отъ прус. министъръ Бисмаркъ. За това слѣдъ тая неблагополучна за Австрія война кралятъ рѣши да се примири съ Маджаритѣ.

Неговото нѣмско правителство влѣзна въ прѣговори съ Маджаритѣ (Ф. Деакъ) и най послѣ двѣтѣ страни дохождатъ до слѣдното съглашение: 1) Монархията се раздѣля на двѣ половини австрийска и унгарска. Унгарската половина съставляватъ: Унгария (съ Трансилвания) и отъ хърватскитѣ земи Хърватско и Славония. Останалитѣ области на монархията (Ческо, Галиция и др.) включително хърватската Далмация и хърват. източ. Истра съ островитѣ влизатъ въ състава на австрийск. половина. 2) Всѣка отъ двѣтѣ половини е самостоятелна и има свое отдѣлно министерство и парламентъ; общи сж само за и двѣтѣ: министерството на външнитѣ дѣла, военното министерство на общата войска и министерството на финанситѣ до колкото работата се касае до разносцитѣ на първитѣ двѣ министерства и на двореца. 3) Двѣтѣ половини иматъ обща войска съ нѣмска команда, а освѣнъ нея всѣка страна има своя земска войска (Landwehr, домобранство), която се командува на своя матерни езикъ. Всѣка половина има свой собсвенъ министъръ за земската войска. 4) Всѣки пар-